ABDULLAH BİN DÎNAR

Tabiînin büyük hadîs âlimlerinden. Künyesi Ebû Abdurrahmân el-Umrî, el-Medenî'dir. Doğum târihi kesin olarak bilinmemektedir. 127 (m. 744) yılında vefât etmiştir. İbn-i Ömer’in azadlı kölesidir.

Zamanın en meşhûr âlimlerinden, bilhassa yetişmiş olduğu Eshâb-ı kiramdan İbn-i Ömer, Enes bin Mâlik’ten (radıyallahü anh), ayrıca Süleymân bin Yesâr, Ebî Sâlih bin Semmân’dan ilim öğrenip hadîs-i şerîf rivâyet etmiştir. İmâm-ı Nesâî onu müskirûn’dan (Çok hadîs rivâyet edenlerden) kabûl eder. Kendisinden, Mûsâ bin Ukbe, Mâlik, oğlu Abdurrahmân, Nâfî el-Kureşî, Süfyân-ı Sevrî, Süfyân bin Uyeyne, Muhammed bin Sûkâ gibi âlimler hadîs rivâyet etmişlerdir. Hadîs âlimleri onu sika (güvenilir) kabûl etmişlerdir. Rivâyetleri meşhûr hadîs kitabları olan Kütüb-i Sitte’de yer almaktadır.

Abdullah bin Dinar’ın yalnız bir tek Sahâbîden rivâyet ettiği hadîs-i şeriflerin başka âlimlerin rivâyetlerinde geçen lafzî (sözlü) delîlleri vardır. Ebû Sâlih’den, onun da Ebû Hüreyre’den bildirdiği şu hadîs-i şerîf bunlara bir örnektir. Peygamber efendimiz buyurdu ki: “Îmân altmış küsur şu’bedir. Haya da imânın bir şu’besidir.” Bu hadîs-i şerîfin hem mânâsında, hem de lâfzında âlimler ittifâk etmiştir.

Abdullah bin Dinar hazretleri, ahlâkça da Tabiînin en ileri gelenlerinden idi. Ebû Hamza bir gün kendisinden nasîhat istediği zaman buyurmuştur ki: “İnsanlardan uzak, yalnız olduğunda da her zaman Allah’tan kork, beş vakit namazını cemaatle kıl. Yönünü harama çevirme ki, böylece her hâlinle Allahü teâlâ’ya yaklaşanlardan olursun.”

Abdullah bin Dinar hazretlerinin bizzat Sahabeden aldığı hadîs-i şeriflerden birisi: “Ay (Şaban ayı) yirmidokuz gündür. Hilâli görmedikçe oruç tutmayınız. Hilâli görmedikçe bayram etmeyiniz. Eğer ufkunuz bulutlanmış bulunursa sayıyı otuza tamamlayınız.”

“Herhangi bir kimse din kardeşine “Ey kâfir” derse bu tekfîr sebebiyle ikisinden biri muhakkak küfre döner. Eğer o kimse dediği gibi ise ne a’lâ! Aksi takdîrde sözü kendi aleyhine döner.”

“Ey kadınlar cemaati! Sadaka verin! İstiğfarı da çok yapın! Çünkü ben ekseriyetle Cehennemliklerin sizlerden olduğunu gördüm.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tezkiret-ül-huffâz cild-1, sh. 125

2) Tabakât-ı İbn-i Sa’d cild-5, sh. 626

3) Tehzîb-ül-esma ve’l-luga cild-1, sh. 264

4) Mîzân-ül-i’tidâl cild-2, sh. 417

5) Tehzîb-ut-tehzîb cild-5, sh. 201

6) El-Menhel-ül-azb-ül-mevrûd cild-2, sh. 286

7) Hilyet-ül-evliyâ cild-10, sh. 162